

KAZÁN TŰZ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés	18 hft.
6 hónapos előfizetés	10 hft.
3 hónapos előfizetés	5 hft.
1 hónapos előfizetés	1 hft.
1 példány	10 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételként
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal köztételt.
Előfizetők és hirdetések a kiadóhivatalhoz tartoznak.

XIII. évfolyam 185. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1917 augusztus 12.

Ének 293750 koronáról

Pikáns, de igen tanulságos kis jegyzőkönyvet közöltek a napokban a lapok.

Öt nyugalmazott magasrangú bíró, legelőkelőbb állású férfiak, mint az „ad hoc társadalmi bíróság” megállapította, hogy Kristóffy József, a hírhedt darabont belügyminiszter 1906-tól 1910-ig 318,000 koronát adott ki az általános választójog propagálására, ez összegből az Általános Forgalmi Részvénytársaság 293,750 koronát utalt ki Kristóffy kezéhez s ő ezt az összeget, mint az öt bírák megállapítják — az utolsó fillérig a fenti kiadásokat előlegező bitelezők kielégítésére fordította.

Szóval kétségtelenül megállapították, hogy Kristóffy hiánytalanul elszámolt azzal a pénzzel, amelyet az általános választójog propagálására kezéhez adtak. Közel 300,000 koronával.

Nem firtatjuk, kinek a pénzből fizette az Általános Forgalmi Részvénytársaság a 293,750 koronát. A magáéból semmi esetre sem, mert hiszen ez a részvénytársaság nem arra a célra alakult, hogy az általános titkosat forgalmazza. Összeadták a pénzt mások, akik épp úgy nem akarják, hogy nevük forogjon, mint a hogy sem Kristóffy, sem az öt bírák világért el nem árulnák, ki és mennyit vett fel Kristóffytól a 293,750 koronából.

Ez a nagyszerű gavallériával, kifogástalanul urasan elszámolt 293,750 korona igen érdekes dolgo-

kat beszél annak, aki tud ebből a számból olvasni.

Hogyan lett az általános titkos egyszerre a tömegek jelszavává? Hogyan szeritotta le a magyar vezérparancsot, a nemzeti vívmányok követelését, majd később az önálló bankot és önálló vámtörvényt, magyar iskolázást, középiskolai reformot, polgári törvénykönyvet, telepítési akciókat, mindent? Egyszerűen: 293,750 koronával.

A kiegyezés óta a függetlenségi párt állandóan Magyarország önállósága, függetlensége nemcsak a magyar vezérparancs, hanem a külső magyar hadsereg, a külső magyar külképviselet mellett is harcolt. Semmi közös intézményt el nem ismert és annyira ment meg dogmatikus uszában, hogy még a delegációba sem ment be évekig keresetül. A magyar címernek, a magyar zászlónak nem volt ideálisabb harcosa a függetlenségi pártnál.

Egyszerre — változott a hangulat, nemcsak a parlamentben, hanem a sajtóban és az országban is. Egyre szélesebb körök kezdték követelni mindenek előtt és mindenek fölött az általános titkosat. Már-már megkaptuk a magyar száraznyelvet: nem kellett, első a választójog! Komoly gondolat volt a kartellbank — az sem kellett, első a választójog! A háború közepette a bírály önszántából rendezte a paritásnak megfelelően s címer és zászlókérdést — szép, szép, de mi lesz a választójoggal? Közben feltűntek Andrássy plurális választójogi tervezete — nem kell, mert nem elég egyenlő. Jött Tisza választójogi törvénye — az sem kell, mert nem elég titkos. További kísérletekkel is tettek kísérletet — nem kell, nem elég általános. Nagyszerű igazságügyi, szociális, tanügyi reformok — sőtba bűldtek általánosan. Az egész ország bele-gabalyodott az általános, községenkénti, titkos és egyenlő választójog jelszavába, mindenütt ebbe a jelszóba ütközött az ember, egyes tulajdoni koponyákban már a közönséges formáját is átvedlesztették volna jónapotról mileszatiútkossal — egy mesés ki-

tartással szervezett agitációt, propagandát fejlesztek itt ki, amelyről az ember azt hitte volna, hogy a tömegek lelke mozdult meg magától, pedig hát — 293,750 korona volt a mozgató.

Gáncsként mondjuk ezt? világért sem. Elég a lényt magát lezsegezni és rámutatni a nagy népszerűség eredő forrására: a Kristóffy által közvetített pénzen megszervezett agitációra. Gondoljon hozzá mindenki, amit akar.

Másról van itt szó: tanulságról.

Ha az általános titkosat így bele lehetett valóssággal vezetni a közvéleménybe tisztán egy jól szervezett és pénzzel bőven ellátott agitációval, ha ennek olyan nagy sikere lett, hogy kormányt bukattott és Váczsonyit miniszterré tette: ki tudja, legközelebb miféle jelszót fognak megint kidobni a közvéleménybe, melyeknek fognak néhány százszor koronával propagandát csinálni? Nem fogunk-e holnap arra ébredni, hogy a szabadságharcos pártok az egyház és az állam szövetségének jelszavát vetik bele a mi rejtettben név és önállóan közvéleményünkbe? Sokat fogunk-e akkor azzal élni, hogy öt nyugalmazott bíró élénk tárja ismét az agitáció számadásának végösszege? Elég lesz vigasztalásnak, ha megtudjuk, hány százszor koronát költöttek rá — és ennek árán hány milliót tesznek zsebre?

Odaát már tudják, hogy a kormányozható leghajó korában nem ismeretlen a kormányozható közvélemény fogalma sem. Pénz kormányozza a világot, mondja a német — bizonyosság rá a Kristóffy öt bírái által pontosan megszámlált 293,750 korona.

A mi embereink erre a tudatra még mindig nem ébredtek. Mi még mindig azt hisszük, hogy a becsületesebb emberek közvéleménye ugyanis kielakul — magától, mint a hogy a fű kinő, vagy az erdő megerem. Hja, csak hogy ma már az erdőt is rendszeresen ültetik, a leghasznosabbat a legtöbb gondtal és költséggel — csak éppen a közvélemény tájékoztatására sajnálják a pénzt. Tájékosodik az magától is, gondoljuk mi, közben pedig az Általános Forgalmi részvénytársaság kintalja a súlyos százszerket Kristóffy kezéhez és mi nagyot csodálkozunk rajta, mikor fordult a világ — még nagyobb csodálkozunk, ha egészen elfordul. Pe-

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Allandó újdonságok kész női confectione alsó szoknya, miedervédő, kész fehérműek, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

de csak 293,750 koronán fordul meg a dolog

Mi, keresztény magyarság nem akarunk erőszakkal hamis közvéleményt nevelni, mi a nemzeti igaz törekvéseket, a keresztény magyarság igaz érdekeit védjük, mi csak azt akarjuk, hogy a nemzet ősi kincsei el ne kallódjanak, idegenek kapzsi kezére ne jussanak. Ezt nem lehet azonban a közvélemény helyes tájékoztatása nélkül elérni és minél erősebben igyekeznek odaát a közvéleményt téves irányba in-formálni, annál erősebben kell nekünk a helyes informáláson dolgozunk. A keresztény magyarság egységes közvéleményét kell kifejezésre juttatnunk, sajtóban, gyűléseken, szervezkedéssel, agitációval, e nélkül sikerről ne is álmodjunk.

Aki azt hiszi, hogy ez ingyen megy, az elfelejti, hogy a sült galambok kedélyes korszaka valamiképpel már a hátunk mögött van. Ők 293,750 koronát szegeztek neki az országnak, ha mi még most is ingyen sült galambok beröpülését várjuk, akkor Kristóffyék csak egyben hibáztak: talán sokat költöttek. Sokkal olcsóbban is lehet itt közvéleményt csinálni, mint 293,750 koronával.

Talán túlköltekeztek; nem baj, mondják, az eredmény megvan. Nálunk az eredménynek minden erőnkkel való elérése mellékes. Inkább félig csinálunk valamit, mint egészen s aztán nagyot csodálkozunk, ha a fél munkának semmi eredménye sincs.

Hja, a politikában a fél munka rosszabb a semmi munkánál. Vagy végezzük egész, de jó munkát, nem sajnálva időt, munkát, fáradságot, kockázatot — és pénzt, álljon be a sorba mindenki, vagy — adjuk meg magunkat előre békésen. Akkor legalább azzal vigasztalhatjuk magunkat, hogy mindent elvesztettünk ugyan, de nem is csináltunk semmit, hogy megmentsük azt, amit meg kellett volna mentenünk a fiaink számára.

Ezeket mondja a Kristóffy öt bírái által megolvasott 293,750 korona — keresztény magyarom tanulj belőle, ha tudsz. *

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut.(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
:: Telefonszám 827. ::

A magyar nemzet nagysága.

Irta: dr. Molnár Imre nyug. jogtanár.

— Hetedik közlemény. —

A magyar haza földje, népe!

A haza szabadságának, faunmaradásnak is vagyis legfőbb lényegét küzdő gyermekeink; kik a haza minden harcára, a múlt nemzedékek harci dicsőségéhez méltóan kötelezték hűségüket.

A haza földjének mesés érikét nem bizonyíthatom jobban; mint szomszédaink, legtöbb esetben ellenségeink évszázadok óta.

Nincs állami életünknek egyetlen részese, melyben a hirtokunkra sorvargó ellenséggel össze nem kellett volna mérni fegyvereinket.

E világháború tette világossá mindenki előtt hazánk földjének mesés érikét. A leggyazartabb ember is megértette egyszerre, hogy mit venne maga uán hazánk összeomlása.

De a tudat eddig meg a magyar haza millió harcosának kezét a ez tette világossá mindenki előtt, hogy a föld birtoka nélkül, támasztalan bolyongó nyomorultak lettünk volna mindnyájan.

A magyar föld az 6 nemzeti védő szor-pában éppen oly hősiesség bizonyított, mint a kiterjedésével párosult vitézsége fiainak. Csak a két fő szomszédunkban (buzs, orosz) 60 milliót meghaladó termékek, sőt ellátásuk mellett még értéknél küzdő szövet-ségességeink is biztosított támogatást.

A magyar föld tehát, hála annak az ősróknak, melyek a természet néhét megáldotta, ki vitorá immár diadalmát; mert megálhatóságunk biztosítása előfeltétele fegyvereink diadalmának a harcok mezéjén.

A kiterjedés gondolatával párhuzamosan megindul az oroszok milliói hada kár-pátaink ellen másodszor is a védő sáncaink áttörésével, megsemmisíthetőségük vált a magyar föld összes termését. A központi hatalmak el levén zárva a tengeren túli behozatalból, ha ők Magyarország termésében kiegészítő támogatást nem találunk, megálzó hátrára lettek volna kénytelenek. Ez a cél kerestette az oroszok fővezérét szerezni milliói-nak fölérdősítésére.

Es aztán nem lévén képesek valánk a harcok mezéjén megőrizni, a központi országok népének kiterjedésével remélt célt érni. Vitéz harcosaink leverték ellenségeink milliónyi hadát a az áldott magyar föld termés megsemmisítésére ellenfelaink retentés kiterjedésével polikáját.

Hazánk kulturális életének fejlesztése nagy áldozatokat követelt a nemzetifől; de nem érhet bennünket vád, hogy kulturális feladataikat elhanyagoltuk volna. A koronázást követő felszabadulást mi nem elűztük át. Sok irányban megkötött erőnkön képsét, állami életünk minden ágában kimutatható a lényeg igyekezet a nagy munkásság és az annak megfelelő eredmény. A ki igazságos mértékben alkalmas munkásságunk megítélésében, annak el kell ismernie, hogy hazánk inkább túlzottan szegény, csaknem amerikai, minden nagyrahangú ellenkező híresztelésekkel szemben. Ötven év alatt, a mellette szabadságban rendelkezünk, nem lehet mindent asonnal megvalósítani és szegedek mulasztásait pótolni.

A nyugati boldogabb népei; védve a magyarság fegyverei által a török támadások

ellen, nem esde ha ma még sokban talha-landnak bennünket; de a mai haladásunk menete mellett is, kétségtelen, hogy föl-nyük évről évre kisebbedik.

Ha nézzük iskoláügyünket örvendés a kép, mely sínek táru; babonuk báro Eöt-vös iskolai törvényével az átlagos iskolai lelettséget a ha a törvény — leginkább anyagi erő hiányában — ma sincs teljesen végrehajtva; hazánk népességének szellemi salvonniát mégis nagy mértékben emelte. Egészégtelen, rosoga iskolai épületek nagy részben állítottak és sok helyen — talán szor-sor tulengy kiadásokkal — újakkal tet-tek pótolra.

A ki ismerje tanítóságunk anyagi hely-sétét, szellemi képességének sokfélyűségi a erkölcsi helyeslének sokban leletés voltát, — az a megelőzés meggyazartó órástéval itől meg mai tanügyi helyesléket. Egy egész hadsereg képesek ma a magyar nemzet szellemi életének munkálat; több mint 40 000 tanító örködi gyermekeknek haladása felett. Tanítóiak képzettségének emel-kezés kivétel bámulatunkat és ha anyagi javadalmazásuk ma még nem is kielégítő, helyeslének csaknem főgelen kivolta a a társadalom részéről is mindinkább emel-kező megbecsülést; a tanítói állás tekinté-lyének mind többek által való elismerése, mégis örömmel tölti el a tanügy igaz ba-rátait.

Gyermekvédelmi intézkedések ezáltalán ágyasabban vezetők vagyunk Európa kultur-államainak. A kiterjedővödők állami rendé-sés; kapcsolatosan, a gyermekek kötelező orvosi ápolásával közzékel halálcsúsi arány-számunk szépreg hibáit.

Egészségügyünk emelésére nem sajnál-tuk a költségeket, kivált a központokon s emelünk az orvosi tudomány fejlesztésére mesés intézményeket, kórházakat, táborlá-kat sokszor talán felelőseleg; midőn a vi-dék egészségügyi szükségletei kielégítés nem lettek, (lásd felül oroszok ellátásának se-gégés voltát.) Igaz, hogy ez nagy pénzügyi kérdés, de nyomorúságos pénzügyi helyse-lyünk mellett is nagy mulasztás terhet bon-nunket ebben az irányba; és az hazánk népességének érdekében nagy áldozatokkal és a legsürgősebben meg kell oldanunk.

As erkölcsi élet esz vonatkozásában, fájdalom, nem haladás, hanem inkább visszacsúszás veszés tünetei mutatkoznak. A cia-ládi élet bája nagyon sokak előtt elvaszaltta hasátfennitő jelentőségét; a kéjencok gu-nyoldásának a a materialista sajtó a a sok-szor lényen haladó elnapának háls tárgyai.

As istentegedés, a vallások kiguyolása mindennapi és a legáltalánosabb tér az őszö-lyek egyéni érdekei ápolására és a sejtát hrossz eszük feltolására. Ebben az irányban nagy változásnak kell beállni állami éle-tünkben, ha elpusztulni nem akarunk.

Ti, lövészáraik hősei, kik annyiszor állottatok szemben a halállal, kik annyiszor láttátok az ember életének nagy fordulatai-ban, hogy csak a mindenható Isten segélyül hívása edhat megnyugvást; és mi idehaza, együtt eszvevére harcoló fiatalokkal, csak a jó Isten igazságosságába vetett hitel voltánk képesek elviselni a külvben örületbe ker-gető orsz rettentetes eszépását; kell, hogy összefogva falvogyók a harcot az emberiség az ellenségeivel és ha lehet, a béke eszkö-sével, ha nem, a legszigorúbb eszközök al-kalmazásával leszorítani őket a közélet sain-teréről.

Fürdő ruhák lüster és kretonból.
Fürdő tricók és uszó nadrágok.
Fürdő kalapok és cipők.
Fürdő köpenyek és lepedők.
Utazó cikkek. Kosarak, bőrdöök.
Mosó kelmék. Grenadinok és setymek.

Legnagyobb választék! Olcsó szabott árak!

CZILLÉR IMRE
Nagyáruháza, Nagyvárad.

Felmentő ítélet a Nógrádi-perben.

Thot László ér. budapesti büntető járásbíró tegnap délelőtt 10 órakor nagy érdeklődés közönség jelenlétében hirdette ki az ítéletet abban a körperben, amelyet Gerő Ármán főkapitány és Pásztor Bertalan aljegyző indítottak Nógrádi Gyula és felesége ellen. A közönség nagyraesett fiatal ügyvédekkel és jogászokkal állott a megjelent köztük Ember Géza táblabíró is.

A bíró: Kihirdetem az ítéletet.

A királyi büntető járásbírósg Nógrádi Gyulát és feleségét három rendbeli rágalmazás vádjára és következményei alól a bpt. 326. §. 1. szakasza alapján felment.

Alaki szempontok.

Indoklás: Az ügyesség a B.k. 260. §-ában előírt hatóság előtti rágalmazás miatt emelt vádat Nógrádi ellen, mert a helyi nyomozótervezetben leírt tényekből az alábbi vádat a főkapitányt, hogy az iparbiztosítást megtagadta volna a 600 korona díjazást ezért jogtalanul felvette, továbbá: hogy a főkapitány egy uszóra bank az Újvárosi Takarékpénztár széké, amely bank a városi díjakkal uszort felvett a költségekben is rendszeres uszoraügyletekből terjesztte magát a pénzügyi ellenségre nem mernek tenni.

A beszéltetőtörvény 20. §-a alapján vádolja az ügyesség Nógrádit és feleségét a Pásztor Bertalan terhére elkövetett rágalmazás miatt is. Vádlottak tagadták bűnösségüket a kérték a bizonyítási eljárás elzárását, amit a bíróság el is rendelt. Gerő Ármán ügyében hivatalból előrendelő büntetői van az, de Gerő Ármán fizetési hatósága felmentette a az általa indított perben a királyi ügyesség a vád közzétételét elváltatta, tehát a vád törvényesen emelhetett, de arra, hogy nincs újabb magánindítvány. Pásztor Bertalan sértett a beszéltetőtörvény 20. §-ára való téves hivatkozással köris a felmentést, amely nem adható meg, a magánindítványt azonban a kért időben beadták.

Érdemben

A vádlott bizonyítási kötelezettségének a kért ténybeli alap, hogy az értékelhető? A hatóság előtti rágalmazásnál a vádlottak nem a valódiság bizonyítása a kötelezettség, hanem annak bizonyítása, hogy a vádlott rendelkezésre álló ténybeli adatok a kifogásolt nyomozások gyarmata alapot szolgáltatottak? Erre a Kurta a jogegységi határozatra utal. Nem szükséges, hanem általánosságban kell bizonyítani az adatok valódiságát.

Az iparbiztosítási díjak.

Nógrádi első vádjára tekintetben a bizonyítás után a tények és az iratok alapján a következtetés tényét állapította meg a bíróság: Gerő Ármán az iparbiztosítást megtagadta,

az érte járó 600 koronát felvette, helyettesíteni egyidejűleg 40-50 koronát adott. Ezt Dajka Endre dr. Jancsó Gyula, Jurcsik Berna vallomással igazolják. Eljárása fegyverre nem alkalmas, jogilag nem kifogásolható. Az iparbiztosítást 6 rendelték ki, bár jogi és etikai tekintetek amellett szólnak, hogy a két állás egy személyben ne egyesítessék. Egy rendelet alapján gyakorlatilag fejlődött, hogy a szolgabírók is elláthassák az iparbiztosítást, illő rendelkezés erre nem volt. Nógrádi tehát, mint laikus, nem bűntető cselekménnyel vádolja a főkapitányt s különben sem bizonyították állításai valószínűsége. Hogy megtagadta az iparbiztosítási díjakat, ez nem tartozott a bizonyítási anyag keretébe. Hogy jogtalanul vette fel a díjakat, az előzmények téves következtetéseként írták a vádlott.

Nógrádi ezzel vádolja Gerőt, hogy olyan bank széké, amely rendszeresen uszoraügyleteket foglalkozik.

Az uszora-bank ügye.

A városi tömeges eskü alatt vádlották a városi igazgatók, hogy az Újvárosi Takarékpénztárnak Gerő Ármán igazgatói tagja volt a kért időben, a bank a városi díjakkal váltakozóan ügyleteket kötött a Pásztor Bertalanak, a bank igazgatója testvérének közvetítésével felvette a díjakok drágasági pótlékát, ilyenkor 50-250 százalékos kamatot vett, piculás könyveket váltottatott velük, leltári díjakat szedett, ami elégedetlenséget keltett a kölcsönvevők között.

Ez ügyletekből az uszoraügylet fennforogni látszik. Nógrádi ezt bebiztosította. Igazolta, hogy Havas Béla, Horn Ernő igazgatók ellen bűnügyi eljárások tömege indult meg. Wallerstein Aladár feljelentést tett a bankigazgató ellen csalás, okirathamisítás uszora és sikeres kártétele miatt a esküért a takarékpénztár ellen bűnügyi zárlatot is vezettek.

A Pásztor Bertalan-ügy.

Pásztor Bertalan ügyében vádlottak vádlották, hogy a kért 100 korona ítélet részére nem készenlétet. Pásztor vállotta, hogy az ítéletet keltte, Bancsik pedig lekéseztette. A járásbírósg a beavatolt iratokból megállapította, hogy Pásztor Bertalan ellen Nógrádi kifogásolt tárgyalás előtt 3 nappal a városi hírlapi közleményt tett közzé, ezután Pásztor Nógrádit távollétben 100 kor. pénzbüntetésre ítélte: valószínű, hogy az ítélet készenlétet, de viszont Pásztor Bertalan az elfogultság bejelentését, amire szükség lett volna az ügyben, nem tette meg a tandórnál, ezenkívül vádlottak mindig át vettek az ítéletet, s joggal gondolhatták, hogy Pásztor az ítélettel bosszút áll rajtuk, tehát tehát a rágalmazás tényállásukat nem merik ki.

A Pásztor ügyben megállapítja a bíróság, hogy Pásztor Bertalan felesége részére jogtalanul, más kárára államszolgálatot keltett a terhelő tanukat hamis tanuvallozásra akarta bírni.

Beigazolódván az állított cselekmények valódisága, az állítások bűncselekménynek nem képeznek. Ezért a bpt. 221. §. 1. bekezdés alapján a bíróság vádlottakat felmentette.

A bíró: Kérem az ügyész urat nyilatkozzék.

Vattay ügyész: Fellebbezést jelent be Védő: Tudomásul veszi az ítéletet.

Vádlottak: Köszönettel tudomásul veszik az ítéletet.

A bíró: A bejelentett fellebbezést és semmisségi panaszokat a budapesti királyi büntető törvényszékhez felterjesztem.

Megállapítható, hogy az ítélet gyorsan terjedt el a közönség körében s mindenütt mely hatást váltott ki. Moga az ítélet kiváló jogász munkája, ezt mindenképpen egyetértően elismerte.

A paraszt és a föld.

Évtizedek óta centralizáló politikánk megerősödése a városi életnek kedveznek a többi ide kedveznek a természetes fejlemények is.

A sok között most az iparon áll meg a szemünk, mert a városok esztendőket kétségtelenül az ipari tényezők alkotják. Ez minden más fölszívó hatása a városnak a falvak szempontjából jelentéktelen, csupán az jelentős rándítást, melyet ipara útján gyakorol.

Nem a kultúra vonzóereje, nem is az élvezeti kielégés, hanem a jutalmazóbb munka alkalma hódítja el a parasztot otthonától, a napsütötte mezőkről az árnyékba borult ipari terekre.

Mielőtt parasztjainkat az Északamerikai Egyesült Államokba se a szűzföld esalogatja, nem a próciák és a vadonokban kihaló szabad élet, hanem a nagy ipari munkabér. A modern népvándorlás rugója, az otthonhoz való hűtlenség kormos arca kiérője: a nagyipar, az okozza a falvak ürülését.

Pedig azon a ponton, ahol a paraszt falusi időhelyébe lép; azon a ponton nyulik a nemzet gyökere is Magyarország földjére. Ez a paraszt olvasatja föl az idegen elemeket: az őrzi meg úden nemzetének talantumát.

A szokást, a dalt, a regét, a nysivat, a vicceltet, a naivságot, a nyugalmat, a jogérzést, az erkölcsöt ez a nagyvezető gyermek őrzi meg a adja át az újkor tagjainak; őrzi érintetlenül, mint virágzirom a harmatosseppet, miglen a felsőbb kultúra napsugara föl nem szivják. Otthonában tartva a paraszt annyit ér mint egy nemzet. Otthonból kilépve annyit ér, mint az általa végzett nyers munka.

A háboru utáni fontos feladatok közé tartozik, hogy a paraszt újból a földbe legyen szorítva és ne hagyja el azt.

GLOBUS MŰINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS AUGUSZTUS HO 1-ÉN NYÍLIK MEG.

TELEFON 49.

Nagyplac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-intézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.

Meghiúsult angol tömegtámadás.

Berlin, augusztus 11. A nagyfőhadvezetési tanács jelentése:

Keleti harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy nagy hadserege. Az angolok tegnap reggeli támadásukat több hadosztályi erővel indították. Az ellenség Rosenberg és Hollebeck között több mint 8 kilométer szélességben tört előre. Nagy tömegű ellenségre semmi eredményt sem ért el. A mélyen tagozott előretartó ellenségnek kezdetben sikerült ugyan harcveronalukba több helyen betörni, azonban készenlétben levő gyors ellentámadással, Westhoeknél csak hosszabb elkeseredett küzdelem után ismét visszavetették.

A főharc a tengerparti szakaszon Merkentől Warnetonig este ismét nagyobb harcosságra fokozódott és ma reggel is több ízben rendkívül erős volt. Az angolok éjjeli felderítő előretörése. Nieuportnál megkiúsultak. Szintúgy azok az erős roszlettámadások, amelyeket az ellenség a Bossinghe-Langemarck-i vasút mindkét oldalán ma reggel intézett.

St. Quentinől északra a franciák megtámadták a Fayetnél általunk elfoglalt árkokat, amelyeket azonban csekély részen kivételével mind megtartottuk.

A német trónörökös hadserege. A Chemine des Dameson a Royers majornál helyi gyalogeági harcok zajlottak le, amelyek a helyzetet nem változtathatták. Cernynél az ellenség különösebb túszelőkészség nélkül állásukba próbált nyomulni. Az árok megszálló légységeinek gyors ellentámadása azonban visszavetette. — A Champagne nyugati részén a Mont d'Hauton egy hosszan-nassal esrad részei a franciáktól fontos árokterületek ragadtak el, amelyeket erős visszahódítási kísérletekkel azonban megtartották. Itt nagyobb számú foglyot ejtettek. Korbenyől délre, Rims-tól északra és a Maas nyugati partján is sikeresek voltak felderítőink előretörései.

19 ellenséges repülőgépet és 2 köztől léghajót lelőttünk, legnagyobb részüket légi harcokban, amelyek különösen Flandriában voltak igen gyakoriak. Müller tiszt-helyettes itt 20-ik és 21-ik légi győzelmet aratott.

A Susita állást megtartottuk.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala. Semmi újság.

József főherceg vezérezredes harcveronala. A moldvai határhegyekben német és osztrák-magyar csapatok a makedoni választékozó ellenséget a stanis-ojzoni völgyéig kelet felé verték vissza. A Mt. Ojza-n és a Mgr. Casinulain is kiűszítottuk a románokat az uralgó magaslatokról.

Meckensen vezértábornagy hadserege. Az oroszok és románok igen jelentős erővel harcbevetésével, amelyek katasztrofális

tek rohamot az általunk elfoglalt Susita állás ellen, kétségbeesett támadásokkal igyekeztek az elvesztett területet visszahódítani. Vitéz csapataink arcvonalán valamenyire támadásuk összeomlott. E nap az ellenségnek

szokatlanul súlyos véráldozataiba került, de hasznát nem hozott neki.

Macedóniai front.

Nincs újság.

Ludendorff, első fővezér jelentése.

Ujabb győzelmünk az orosz-román fronton.

Keleti harcok. Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.) Az oroszok és románok Foksanitól északra tegnap délután ismét heves támadásokba fogtak, amelyek helyenként 20 hullámsoros mélységben voltak tagozva. A német hadosztályok győzelmesen védkezve visszaverték az ellenséget. Az ojzosi szorosnál sikeresen folyik a harc. Osztrák-magyar és német haderők a védekező ellenségtől árkot árok után ragadva el, az Ocnától délre és délnyugatra emelkedő magaslatokig nyomultak előre. Tovább északra a helyzet lényegesen nem változott.

Olasz harcok. Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.) Az Isonzónál a tüzérségi harc ismét feléledt.

Délikeleti harcok. Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. A vezérkar főnöke.

Orosz női zászlóalj tüzkeresztsége.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz női zászlóalj átesett a tüzkeresztségen. A zászlóalj az első összeütközésben 30 halottat és 70 sebesültet vezetett. A női zászlóalj tagjai kijelentették, hogy az orosz katonák nem voltak hajlandók őket segítségben részesíteni.

Hírek a stockholmi antant-konferenciáról.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az angol munkáspárt azon a határozaton, amelyen a stockholmi konferencián való részvételt kimondotta, egyúttal úgy határozott, hogy a konferencián hozandó határozatoknak kötelező erejük nem lesz, azok a határozatok csak mint tanácsok jöhetnek tekintetbe. A jelenvolt Henderson miniszter kijelentette, hogy a háborút nem tartja hiábavalónak, a háborút addig folytatják, amíg céljukat el nem érik.

Valószínű, hogy az angol kormány az utlevelek kiadását meg fogja tagadni.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Bizonyosra veszik, hogy a francia kormány nem adja ki az utleveleket Stockholmba. Hírlik, hogy Anglia is vissza fogja tartani az utleveleket.

Foksanitól északra előnyomultunk.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelentései: Flandriában a reggeli harcokon kívül különös események nem történtek. Keleten a Fortus-völgy irányában Foksanitól északra előnyomulást tettünk.

Angol miniszterek lemondása.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Londonból a Daily Mail jelentései: Henderson miniszter felajánlotta lemondását Lloyd Georgernek. A miniszterelnök a lemondást nem fogadta el.

Londonból a Ruster-ügynökség jelentései: Hivatalosan megerősítik a hírt, hogy Henderson lemondott.

Londonból jelentik: Crumbstain lemondott.

Az angol király háborús szöze.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Az angol király a szövetséges uralkodókhoz a harmadik háborús évforduló alkalmából táviratot intézett, amelyben kijelenti, hogy a háborút folytatják kitűzött céljaik eléréséig. Bizik abban, hogy népeik szilárd akarata és a csapataik hősiessége el fogja hozni a végső győzelmet.

Nagy tűzvész Margittán.

Öt ház leégett.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Biharmegye egyik virágzó községében: Margittán tegnap délután nagy tűzvész pusztított.

Délután 2 óra tájban Hegyi-utcán, id. Ungváry Lajos házában keletkezett a veszedelem. A házban kenyert sütöttek és a kamracéból kipattant azokra felgyújtotta a közelben levő szalmakazal.

Pár pillanat alatt az egész szalmakazal lángban állott és az eloltására irányuló kísérletek hiábavalóknak bizonyultak.

Csakhamar tűzot fogott Ungváry Lajos lakóháza is.

A közellakók a tűzhöz rohantak a megkezdtek az oltást, ami azonban nem vezetett eredményre, mert a nagy szárazság miatt a könnyen égő egész tetőzetten végig futott a tűz.

Az önkéntes tűzoltók dr. Pálffy Gyula közjegyző, parasztsággal gyorsan megjelöltek, de a délnyugati szél tépot adott a tűznek.

Rövidesen a tűzhöz érkeztek dr. Halász Elemér főszolgabíró, Brósztel Lajos r. kath. esperes plébános és tevékenyen közreműködtek a veszedelem terjedésének elhárításán. Sajnos azonban, a keletkezett szélben elg lehetett szó a tűz lokalizálásáról.

Segítségül kellett hívni a mőki spát ségnél alkalmazott orosz foglyokat, akik Lipecky Gyula főbíró intézkedésére derékasan hozzáálltak az oltáshoz.

Egyenként gyultak ki a szomszédos házak és négy óra körül már öt ház égett. Az Ungváry Lajos házára átterjedt a tűz a Hadady Lajos, Székely Imre, Főrsi Lajos és Főrsi János házaire és valóságos láng tenger borította el az utcát ezen részen és a lakókat kezéket fordítva, fejveszkelve futkostak.

A hánygók megriasztotta az egész község lakóit, akiknek egy része tömegesen távozott a veszedelem színhelyére, más részük azonban előkészületeket tett arra az esetre, ha a tűz tovább terjedne őket is fenyegeti.

A önk. tűzoltók, az orosz foglyok és a lakosság által támogatva, derékasan dolgoztak. Dr. Halász Elemér főszolgabíró pedig erélyesen intézkedett, hogy a lakosság részt vegyen az oltási munkálatokban.

Hogy a község nagy része nem esett áldozatul a tűznek, az elsősorban annak lehet köszönni, hogy a közeli házak tetőzetét leverték.

Szerencsére emberéletben nem történt semmi baj, sőt az állatokban sem érte nagyobb kár a lakosságot, mert az állatok kint voltak a mezőn. Csakán Hadady Lajosnak égett oda két darab sertése, amelyet a rohamosan terjedő tűzből nem tudtak

kimenteni. A padlásokon, padlóban, fűszőnyegben azonban sok gabona és más termény pusztult el.

Ezestől 7 óra felé még mindig étek a házak, de már látszott, hogy a tűz tovább terjedését sikerült meggátolni.

A lakosság jórésze, köztük egyik másként károsult, kint volt a mezőn, a szőlőkben s nem is tudott róla, hogy házuk elpusztult.

Mikor a tűz kelekesett, az első percekben azt hitték, hogy orosz foglyok bosszúját gyújtották fel, de csakhamar kiderült, hogy a tűz véletlenül keletkezett.

A hajléktalanná vált lakosok kelő elhelyezéséről a főszolgabíró gondoskodott.

A károsultakat a szerencsétlenség érzékenyen sújtotta, mert a tűz volt valami biztosítva.

Nagyváradai táblabíró családjának kalandja.

10 ezer korona lopás a kassai pályaudvaron.

Kellemetlen kalandja volt a napokban a kassai pályaudvaron dr. Petróczy Zoltán nagyváradai táblabíró neje, aki édesatyjával Paczor Kálmán altábornaggyal és leányával Petróczy Alcióval Bártfára utazott.

Budapesti felől érkeztek meg 7-ikén reggel 4 órakor Kassára, ahol két értéktárgyat (a ruhaneműket tartalmazó bőröndjüket) átadták Szendrői Gábor korárnak.

A börtön a csomagokat elhelyezte az állomás épületében, a személypályasírokat tárták. Csak később vették észre, a vonat indulásakor, hogy a két bőrönd hiányzik. Azonnal értesítették a vasúti rendőrséget, mely mindjárt hozzá fogott a nyomozás felállításához. Rövid nyomozás után sikerült a rendőrségnek a bőröndöket a vasút állomás közelében, a hadapródokhoz és a javítóintézet közötti mezőre a Csermely patak közelében megtalálni, de már üresen. A tettes a két bőröndöt felbontotta és tartalmát kifosztotta. A nyomozás azt is megállapította, hogy a tettes katonára lehetett, mivel a bőröndök felbontása minden valószínűség szerint bejött segítségével történt.

A táskák legnagyobb részét aranyneműket: karkötőket, láncokat, gyűrűket, fűzőket, mellűket tartalmaztak mintegy 8000 korona értékben. Az egyik táskában 1100 korona pénz is volt, csupa 100 koronás, míg a másik táskában ruhaneműket tartalmazott. Az ellopott ruhaneműk értéke körülbelül 1300 koronára rug.

A kassai rendőrség erélyesen nyomoz és a közönség körében az ellopott értéktárgyakat. Tegnap már a nagyváradai rendőrség is értesítést kapott a lopásról.

Ledobták a robogó vonatról.

Tegnap éjjel tájban súlyos lábtöréssel szállították be a Biharmegyei közpórháza Cséplő Demsterné (leánykori néven Maty Virág) váronkolyosi lakost, akit Bocsek János váronkolyosi lelkész hozott be az éjjeli előtti vonaton Nagyváradra.

Cséplő Demsterné tegnap délelőtt utazott haza Váronkolyosra katonaférje látogatásáról, aki a bars megyei Isekuca Karolina nevezett pusztán tartózkodik. A vonat már az állomás felé robogott, az utasok készenlédni kezdtek a lezállásra. Cséplőné is szedelőködött, leszedte a polcra a csomagját és a vonat nyitott ajtajába állott. Ugyanott egy katona is állott, szakaszvezető, aki rászólt az asszonyra:

— Ide szal a pákkal!

— Elbírom én magam is, húzódosott Cséplőné.

A katona sardonian megfenyegette a nála levő szuronyos fegyverrel az asszonyt.

— Kutya világ lesz, ha nem adod, — s már nyult is a csomag után, sőt meg is ragadta. Cséplőné hevesen ráragadni kezdte csomagját, el akarta venni a katona kezéből, de az másik kezével megragadta Cséplőné és kidobta a még robogó vonat ajtaján.

Ugy szedték fel a sínek mellől véresen, szerencsére életveszélyes sérülés nem történt, azonban a jobb alsó lábára eltörtött, s tenge más részén is horzsolásokat szenvedett. A merénylő katonát nem sikerült elfogni, eltűnt, mint a kámfor. A csendőrség nyomozza. Cséplőné a Biharmegyei közpórházban ápolják.

Kik készítik a fehéreneműt a katonaságnak?

Felhívás.

Védőnk részére időnként bizonyos korlátolt mennyiségű alsó ruhaneműt kell biztosítani. A hadvezetőség részéről ezen célból rendelkezésre hozandó szervezetből igen rövid idő alatt ingot és gatyát kell készíteni.

Közlére tesszük, hogy a fehéreneműből azt a részt, amelyet esetleg a város megkap, készíthet állapotban, minden hozzávalóval (cérna, gomb stb.) együtt magyarrára a város tanácsa által kijelölendő szerv fogja készíteni, a város vezetősége az elkészítésért a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr által megállapított munkabéreket fogja kifizetni, még pedig az ing elkészítéséért darabonként 26 fillért a gatyák elkészítéséért darabonként 17 fillért, garatúráknak összesen tehát 43 fillért.

A mintadarabok, amely után a fehéreneműket készíteni kell, ugyancsak a kötelező munkabérek kifizetésére vonatkozó miniszteri rendelkezést a város házaán lehet megtekinteni.

Ugyancsak a város házaára kell majd beállítani a már elkészített fehéreneműket. A munkabéreket hetenként, avagy a ruha-

Mona Lisa fényképészeti műteremben

Nagy Sándor-utca 4. szám. Rákóczi-ut sarok

fénykép felvételek a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

darabok beszállítása alkalmával a város fogja fizetni.

Felhívom ennélfogva a város lakosságát, hogy a munkálatok végsőjére mielőlt nagyobb számban és minél sürgősebben jelentkeznek. Jelentkezni lehet a városnőze I. emelet 4. szám polgármesteri hivatalában. Jelentkezés alkalmával a rendelkezésre álló varrógépek számát és azt, hogy a vállalkozó hány segéd erővel — családtag — kíván a fehérmű varrásban részt venni, valamint azt, hogy hetenkint hány inget és hány gatyát tud elkészíteni, be kell jelenteni.

Végül közbírrá teszem, hogy a munka végrehajtására való tekintettel a jelentkezéseknek 3 napon belül meg kell történniük.

Nagyvárad, 1917 augusztus 11.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

A török haza.

(A békeszerzők: az erő, a fegyverség és a bátorság.)

Achmed Dzsevdet írja nekünk a nacionalista sorokat:

A háború rettenetes csapás, minden nép minden időben utálta és félt. Baj a háború és pedig a legrosszabb bajok közül való. Mégis: százszor többet ér a háború, mint a függetlenség és a nemzeti büszségi élvezet.

Nem egyéb, mint a béke fenntartásának módja; ebben jártas és határozott.

Az a nép, mely legkevésbé van kitéve a megtámadásnak s nem akarja beleugrasztani magát a háborúba, az a nép erősen legyen fegyverkezve, aki nem provokál senkit s nem fél senkitől, amelynek arólesei ereje anyagi erejével egyenlő, amely erőlyesen megvédi érdekeit, jogait és azt a szerepet játsza a nemzetek közt, amelyet halálos és multja neki kijelölnek.

Egy nemzet helyzete a földön ugyanez, mint egy emberé egy nagy városban. És minden előg erőnek és bátornek érik, egy kemény országból jövet rendszeren megy dolgozni, nem talál senkit az uton, aki ujját állja, megérinti, provokálja; büntetlenül megy a veszedelmes falvakon át, ahol civilizációk habja erdő. A gyöngy és félének ember, ép annyira, mint a vasgyűrű és a szájhős, minden véletlennek ki van téve: a fegyverek és eszlek természetesen ráirányulnak.

Szátkéses tehát, hogy országát annyira erősre tegye, amennyire lehet, terékszenyvé bátorra és ép oly merészsé, mint okosra és békés hajlandóságúvá. Az égi szerelmet, amelylyel hezájának adós, ne zárja el szemét az élő és haladó világ többi részétől, ne tegye rosszhiszeművé, vagy gyűlölködővé a többi nemzetekkel szemben. Ellenkezőleg, szeretni fogják s mindig jobban és jobban az ő hasáját, amely siet elfoglalni helyét a földön, a nemzetek versenyében, dolgozva és tanulva.

A hazafiség nagyon felsemelő, igen nemes érzés arra, hogy felkelise a gyűlöletet. Szükséges, hogy az igazság uralkodjék a népek viszonyalban, mert a különböző felfogásoktól eltelt ragadozók és batorok felegyedik a törvényes jogokat és a haza érdekeit. Az igazságnak a nemzetek közt s bizonyos népekkel szemben is uralkodni kell, s az igazság az, hogy egy nemzet hatalát se kívánhatja egy egy hatalmas ragadozó.

Achmed Dzsevdet.

„Menj feleségül ahhoz akit szerettél.”

Egy háborús mese.

Elt a háború előtt Nagyváradon egy jó családból való szegény lány, aki szép volt és tiszta, mint a hó. És a lány sokat álmodozott jólétről, gazdagságról, amelylyel szülein segíthet és sokat imádkozott éjszakánként, hogy segítsen meg őt a jó Isten. Nappal azonban dolgozania kellett sokat, hogy fenttarthassa magát és szüleit, azért csak éjszakánként imádkozhatott.

Jött aztán egy szegény ember, fiatal és akaratos és azt mondta neki, hogy szereti, jobban, mint az életét. És hogy várja meg őt, míg orvos lesz, és sok pénzt fog keresni, sokat fog dolgozni, hogy kimentesse mindajájukat a nyomorból, a minden általán kedvet elpusztító szegénységéből. De a lány tudta, hogy ő nem várhat olyan sokáig, hiszen jelentkeztetett még egy férfi, kissé hajlotkoru, de gazdag és gyöngéd, aki szívesen feleségül vette volna a szép lányt és kimentette volna őt és szüleit a nyomorból.

Sokszor megtörtént már, miért végződött volna másként ez az eset is, hogy a szegény lány elhallgattatta sive beszédt a józan észre hallgatva ahhoz ment, aki megváltoztatta őt a szegénységéből. Feláldozta magát? Nem, csak megalkudott az élettel, kompromisszumot kötött, ahogy a diplomaták mondják, kezet nyujtott az idősabbnak e szavakkal:

— Nem szeretem magát, megvalloim, másé a szívem, de hiszem, hogy jó feleség leszek s nem lesz rám panasz.

Igy történt és férj és feleség lettek a bihari földbirtokos és a nagyváradai lány. Eltek boldogul s most is élnek, ha közbe nem jön a világháború. A férj elment katonának, s a feleség, a jó, derék asszony, aki lassan megbekent a helyzettel s kezdte elfelejtani szerelmét, vezette a gazdaságot. Így elt három évig, míg most megbeszült a férj a harcokban, hazahozták s itthon válóságosra fordult állapota.

Ehivatta ekkor azt a másikat, akié volt az asszony sive szerelme, s megkérdezte, hogy mennyi ideje van még hátra. A férfi, aki most főorvos a hadseregben, megviseálta s így szólt:

— Nem sok, jó lesz végrendeletet írni.
— Ugy? szólt a férj s bízva a feleségét. Bemutatta neki a főorvost, egykori Grál lovagját s így szólt:

— Végrendeletem ez: menj feleségül ahhoz, kit szeretted. A vagyonom a feleségemé. Nem leszek szegények.

A megható jelenet után néhány napra csakugyan meghalt a férj. S ha semmi köze nem jó, a főorvos és az özvegy rövidesen egymásé lesznek.

És a vége a háborús mesének.

TRAFIKJOG

háborús veszteségeinek.

Telcsky János dr. a Tisza kormány pénzügyminisztere rendeletben szabályozta a trafikengedélyek adományozását. Utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a trafikengedélyek adományozásánál a rokkantakat részesítsék előnyben. Ezt az utasítást most Grats Gusztáv dr. pénzügyminiszter úgy módosította, hogy szentül kizárólag csakis a háborús vesztesei, a hadirokkantak, ezek hozzátartozói, a hadiárvak, végül az állami tisztviselők özvegyei kaphatnak trafikjogot.

Hogy a rendelet el is érje célját, a pénzügyminiszter megengedte a dohányüzemdek szempontozását, annál inkább, mert a miniszter szerint a kizárólagos jellegű dohánykiszáradék szempontozása úgy a kincstár, mint a fogyasztók érdekeit szempontozásból kívánatos. Kimondja a miniszter rendelete azt is, hogy olyanoktól, akik hadiszolgálatot teljesítettek, vagy a háborúban rokkantak lettek, továbbá a hadiözvegyektől és hadiárvaktól, valamint az állami alkalmazottak özvegyeitől már meglevő dohánykiszáradék engedélyüket megvonni nem szabad.

Tudósítottunk érdeklődött a budapesti pénzügyigazgatóság, hogy eddig milyen mértékben vették igénybe a rokkantak, illetve ezek hozzátartozói a trafikengedélyek szerzésére vonatkozó jogukat. Azt a felvilágosítást kapta, hogy a háború alatt összesen mintegy tizennyolc trafikengedélyt adott a budapesti pénzügyigazgatóság a háborús veszteséinek. Az új rendeletben biztosított jogra való hivatkozással azonban még senki sem folyamodott engedélyért, mert ezt a rendeletet még nem publikálták. Kíváncsi, hogy azok, akikre Grats dr. pénzügyminiszter a humanus rendelete vonatkozik, tudomásul is szeresszenek róla, hogy az abban biztosított kedvezményeket igénybe is vehessék.

Eppen annyira kíváncsi azonban, még pedig úgy a háborús vesztesei, mint a fogyasztóközönség szempontozásból, hogy ha a rokkantak és hadiözvegyek trafikot kapnak, kapjanak bele dohányárut is.

* Ujságkihordónöket felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer és aranyáru készítő műterme

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

A gyümölcs, fűszerek és zöldség forgalmi árai.

Amint a múltkor megemlíttük, az országos gyümölcs-, fűszerek és zöldség központ eljött és feladata az árak szabályozása és amennyiben az illető vidéken többlet mutatkozik, annak befordítása vagy külföldön való értékesítése, ami ezen rendelkezésről fogva, hogy a magánforgalmat 1000 kilogrammra szűkítve, az értékesítésre szabályozták a közönség előállítását nem akadályozza.

Biharmegye forgalmának lebonyolítására Lakatos József terménykereskedő 1000 kilogrammra, aki elfogadja a szükséges bejelentéseket 1000 kilogramm feletti forgalom lebonyolításánál és annak leendő állását, úgy, hogy ezen ügykezelést gyors romlásnak kitett elemekkel a szükséges gyors lebonyolítást kaphatják, amennyiben helyben lehet minden elintézni, a jelentkező eladót és vevőt egymáshoz utasítva, amennyiben ha nagyobb mennyiségűről van szó.

Az árak a szükséges képet figyelembe véve állapították meg Budapesten a Közlekedési Hivatal által az egész országra kiterjedőleg és augusztus hó 20-ig következőképen alakultak:

A termék neve:	Ara 100 kilogrammonként koronában		Ara kilogrammonként fillérben kiskereskedőnél
	termelőnél	nagykereskedőnél	kiskereskedőnél
Tök (főst)	40	50	60
Nyári káposzta	56	70	80
Kelkáposzta	56	70	80
Zöldbab és vasszab hűvelyes	100	130	144
Kalásb szokás szerinti levéllel	80	98	108
Paradisalma	74	94	106
Vöröshagyma	100	120	134
Fokhagyma	200	284	260
Ugorke, szőlőnek	20	30	33
" kovácsosnak	30	40	44
" csatba	40	50	55
Asztali tengeri 100 darab	14	17	20
Zöldpaprika, apró 100 darab	3	4	5
Zöldpaprika, telteni való 100 db	8	10	12
Alma, nyári faj-szta I.	120	150	165
Alma, nyári faj-szta II.	100	125	138
Alma, nyári kevert hullott	70	85	95
" hullott	30	36	42
Körte, nyári faj-körte I.	150	180	200
Körte, nyári faj-körte II.	120	150	165
Körte, nyári hullott	40	50	60
Szilva, vörös és egyéb nyári fajták	40-80	55-100	66-114
Ringló	100	135	160
Dinnye, sárga faj-dinnye	70	90	105
Dinnye, sárga, közönséges	50	62	74
Görög, fajdinnye	30	38	46
Görög, közönséges dinnye	30	38	46
Őszibarack I.	200	250	300
" II.	150	200	250
" III.	80	100	120

Ha a termelő a kiskereskedőnek ad el, a nagykereskedői árat, ha pedig közvetlenül a fogyasztónak ad el, akkor a kiskereskedői árat igényelheti. Ezek az árak a helyi szokásokhoz alkalmazva egészséges minőségű áruval vonat-

kozhatnak és büntetések terhe mellett batarlandók.

A termelőt csak szükség esetén egyéb felvilágosításokat fenntart megbizott adja, aki a Bazar épületében található.

A Nagyváradi és Biharmegyei érintő vasutak menetrendje.

A jelenleg forgalomban levő vonatok.

A közönség tájékoztatására a következőkben adjuk ezen vonatok menetrendjét, amelyek jelenleg **tényleg forgalomban** vannak.

Nagyvárad - Budapest.

Gyorsvonat. (Budapestre érkezik a Nyugati pályaudvarra.)

Nagyvárad 61 indul: éjjel 1 33
Budapestre érkezik: reggel 7 35

Személyvonatok. (Budapestre érkeznek a Keleti pályaudvarra.)

Nagyváradról indul délelőtt 9 29, éjjel 11 25
Budapestre érkezik este 6 10, reg. 7 50

Budapest - Nagyváradi.

Gyorsvonat. (Nagyváradra indul a Nyugati pályaudvarról.)

Budapestről indul este 9 35
Nagyváradra érkezik éjjel 3 10

Személyvonatok. (Nagyváradra indul a Keleti pályaudvarról.)

Budapestről indul d. u. 5 40, d. e. 9 00
Nagyváradra érkezik éjjel 2 35, d. u. 5 24

Nagyvárad - Püspökladány.

Nagyváradról indul délután 2 00
Püspökladányba érkezik délután 4 30

Püspökladány - Nagyváradi.

Püspökladányból indul reggel 5 20
Nagyváradra érkezik reggel 7 25

Nagyvárad - Kolozsvár.

Gyorsvonatok.

Nagyváradról indul éjjel 3 30
Kolozsvárra érkezik reggel 7 35

Személyvonatok.

Nagyváradról indul éjjel 3 50, este 6 20
Kolozsvárra érkezik délelőtt 10 55, éjjel 1 19

Kolozsvár - Nagyváradi.

Gyorsvonat.

Kolozsvárról indul este 8 50
Nagyváradra érkezik éjjel 1 00

Személyvonat.

Kolozsvárról indul éjjel 3 03, d. u. 3 59
Nagyváradra érkezik reggel 8 56, este 9 50

Nagyvárad - Caucsa.

(Térvonat személyszállítással)

Nagyváradról ind. d. u. 1 37
Caucsára érkezik este 8 32

Caucsa - Nagyváradi.

(Térvonat személyszállítással)

Caucsáról ind. éjjel 1 35
Nagyváradra érkezik reggel 7 30

Nagyvárad - Békéscsaba (Szeged).

Nagyváradról ind. d. u. 10 00, este 7 00*
B. Csabára érkezik d. u. 1 06, este 10 08*

* Ez a vonat csak Békéscsabáig közlekedik.

Nagyvárad - Belényes - Vaskó.

Nagyváradról ind. d. u. 2 00
Vaskóra érkezik este 7 37

Vaskó - Belényes - Nagyváradi.

Vaskóbról ind. éjjel 2 57
Nagyváradra érkezik reggel 8 20

Kötegyán - Tenke - Pusztahollód.

Kötegyánból indul este 6 56
Pusztahollódra érkezik éjjel 10 11

Pusztahollód - Tenke - Kötegyán.

Pusztahollódról indul éjjel 4 40
Kötegyánra érkezik reggel 7 19

Nagyvárad - Vésztő.

Nagyváradról indul délután 1 48
Vésztőre érkezik délután 4 46

Vésztő - Nagyváradi.

Vésztőről indul reggel 6 13
Nagyváradra érkezik délelőtt 9 15

(Szeged) - Békéscsaba - Nagyváradi.

Békéscsabáról ind. d. u. 3 00 reggel 4 50*
Nagyváradra érkezik d. u. 5 41, reggel 7 50*

* Ez a vonat csak Békéscsabától közlekedik.

Nagyvárad - Érmihályfalva.

Nagyváradról indul d. u. 5 35
Érmihályfalvára érkezik este 8 38

Érmihályfalva - Nagyváradi.

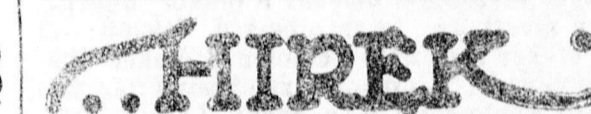
Érmihályfalváról indul reggel 6 43
Nagyváradra érkezik d. e. 9 55

Nagyvárad - Debreczen.

Nagyváradról indul éjjel 3 26
Debreczenre érkezik reggel 6 29

Debreczen - Nagyváradi.

Debreczenből indul d. u. 5 26
Nagyváradra érkezik este 8 36

A nagyvárad-i g. kath. tanítóképző ügye. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a balasszályi görög katolikus érsekhez. Melyben a leiratban közli azt az elhatározását, hogy a nagyvárad-i görög katolikus tanítóképzőt, és úgy mint a balasszályi és szemerevári tanítóképzőket sem engedélyezi megadni csak a miniszter külön engedélyével.

Hasonló albanában részesült a miniszter a görög keleti tanítóképző intézeteket is, amennyiben **Mangra** Vasul metropolitához intézett leiratában értesíti a metropolitát, hogy a nagyvárad-i, aradi és karásebesi görög keleti tanítóképzőket a tanév elején nem engedélyezi megadni. A tanév újra megkezdése csak a miniszter külön engedélye alapján történhetik meg.

A miniszternek ez az intézkedés arra vezetendő vissza, hogy — amint ezt már Tassa István gróf mint miniszterelnök is megállapította — a nemzetiségi intelligencia körében sok a megbízhatatlan elem és ezért nagyobb gondot kell fordítani a nemzetiségi tanítóképzésre.

* **A „Nagyvárad-i közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportja”-nak** szükségessége esetén kért fel azokat a nagyvárad-i állami és törvényhatósági tisztviselőket és alkalmazottakat, kik a megjelölt tisztviselői szervezetek kedvezményeit igénybe akarják venni, hogy folyó hó 14 ikéig enjél kebsükben alakított eszivatkezet tagjai sorába lépjenek be, hogy a kedvezmények kihasználásához szükséges eszivatkezet tagjai kimutatását mielőbb össze lehessen állítani.

Magyar szolgálati nyelvet kapnak a magyar ezredek.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Az *Est* értesülése szerint a király a magyar ezredek szolgálati nyelvének majdnem felszárados követelését, mint a nemzetet megillető kívánságot elismerte és teljesülése elé nem állít akadályokat. Az, hogy mikor kapják meg a magyar ezredek a magyar szolgálati nyelvet, még nincs elintézve, bizonyos csupán az, hogy a királynak elvileg nincs kifogása ellene.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) A *8 Órai Újság* bécsi értesülése szerint *Ő felsége 17-én, 30-ik születésnapja alkalmából egy proklamáció keretében fogja a magyar ezredek magyar szolgálati nyelvét elrendelni.*

*** Ember Géza kinevezése a király előtt.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy az *Est* jelentése szerint a tegnapi minisztertanács döntött a nagyváradi főispánság sokat vitatott ügyében. A kormány elhatározta, hogy *Ember Géza* nagyváradi törvényszéki tanácselnököt, c. táblabíróként terjeszti fel kinevezésre a király elé.

*** Vasárnap a templomokban.** Ma Vasárnap, a székerogyházban és a plebánia templomokban az isteni tisztalétek a következő sorrendben tartanak: A székerogyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor csendestiszta; délután 3 órakor vacsernye, — a váradi olasz plebánia templomában: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háberus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor csendestiszta, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háberus ájtatosság; — a váradi velencei plebánia templomában: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háberus ájtatosság. — A kapucinus atyák templomában: reggel 7 órakor csendestiszta, délelőtt 10 órakor szentmise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

*** Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Platner Adolf* 4 honvéd gyalogezredbeli egészségügyi zászlósát az arany érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

*** A tisztviselők élelmezési ellátása.** A tegnapi minisztertanács foglalkozott a kisebb javadalmazású köztisztviselők ellátásának kérdésével. *Mesőssy* miniszter és *Hedik János* kijelentették, hogy vidéki beszerzési csoportok útján tervezik az ellátást. A tervezet értelmében a tisztviselők és munkások zavartalan ellátását hónapokig biztosítani tudják.

*** A minisztertanács elintézte a bírói kinevezéseket.** Budapestről főtábornokosan jelentik, hogy a tegnapi minisztertanács elintézte az indemnitási törvény alapján a bírói kinevezéseket is.

*** Villamos áramszünet.** Tisztaléttel értesítjük a város közönségét, hogy vasárnap, t. hó 12-én déli 12 órától d. u. 2 óráig áramszünetet tartunk a kapcsolótáblán végződő munkálatok elvégzése miatt. — *Rimanóczy Béla*, Nagyvárad város villamos művének igazgatója.

* Nem zárják el a vízvezetékét

Az a hír terjedt el tegnap a városban, hogy a vízvezetési telepen szükséges munkálatok miatt két napig egyes városrészekben teljesen el lesz zárva a vízvezeték, ami a mostani nagy melegben nemcsak kellemetlen, de veszélyes is volna tömbmozgási szempontból, tekintettel a nagy szárazságra. Ezzel azonban nincs szó. A tény a következő: A kiegészítő telep vízszolgáltató vezetékét el kell bontani a betoncsőbe, s ezért a kiegészítő telep a munkálatok alatt nemzárulhat a gyűjtő medercsőbe vívet, miáltal mintegy 1000 köbméterrel kevesebb víz áll a város szolgálatára a mintegy két napig tartó munkálatok végzése alatt. Ez teszi szükségessé, hogy ez alatt a két nap alatt a vízszolgáltatót kiegészítsék, de erről szó sincs, hogy egyes városrészekre elzárják a vízvezetékét. — De azért a nagy szárazságnak, a közönségszolgálati viszáltságának, valamint a mérnökök javaslatának, a vízvezeték elég vívet szolgáltat s a tekintetben megjelölt egyeztetés az egyes országban, holott még Budapestben is kiderült a vízhiánnyal a bizonyos időközökben is kell zárolni a vízvezetékét.

*** Újabb bérmozgalmak a nyomdaiiparban.** A Magyarországi Nyomdaiipar Szakszervezete sürdösen érleltette a Nyomdaiiparjogi Országos Szövetséget, hogy a vidéki főmunkások számára kapjanak a munkásoktól, hogy a nőtől növekvő irratlan drágaság miatt lehetőleg megelinték, amiért is elkerülhetetlen a munkabérek újabb emelése. Ebben a dologban a munkások és munkások élüköztől vasárnap, a hó 12-én tartanak közös értekezést Budapestben, amelyre a nagyváradi nyomdaiiparjogi képviselőket is meg kell hívni. Még tárgyandó, hogy a munkabéreket és a háberus drágaságát pótlást kölcsönös megállapodással ez év június elején szabták, s mai szomorú viszonyok alig három hónap múlva újabb áldozatot követelnek a munkásoktól.

*** Nincs cement.** A derék, a beszes, a jó cement is eltűnt a boltokból, egyik cementes boltban sincs belőle, s boltok gépzet árulnak. Hova lett a cement? Talán eldugták, hogy egy hónap múlva 1000 perccel drágábbra napvilágra hozták? Azt adják okául az elhűlésnek, hogy a katonai kincstár a becsúszott és mellégyárát lefoglalta s a cementet csak katonai célokra használják. Polgári célokra nincs cement, mert egyébként sincs építkezés. De hát, hogy legyen építkezés, ha nem juthat cementhez az építőipar? Ferde állapot, ami csupán segíti a magyarokat, mert a pangó építőipar így aligba áll lábra, ha nem juthat építőanyaghoz. Legutóbbi kis reparációkra kellene engedélyezni annyit, amennyivel a további romlást megakadályozzuk.

* A Tűzfafogyasztási szövetséget első évi.

A Tűzfafogyasztási szövetséget a hó 19-én, vasárnap délután 5 órakor tartja első évi közgyűlését a szövetséget U i-utca 5 szám alatti helyiségében. A szövetséget most ed becsúszott az első üléstől kezdve. Küzdelmes évek tekinthet vissza a szövetséget, melyet néhézű telt az a körülmény, hogy a szövetséget csak egy tömbmozgással fogott hozzá nagyarányú tevékenységhez, de márést nagy rehaságokat okozott a tűzfa vasúti szállításiának megnehezítése is, amit a háberus az erdélyi frontra áttérjedése okozott. E nagy nehézségek dacára a szövetséget nagy eredményeket ért el, melyek nekssorosan felölelik a remélt eredményeket. A szövetséget határozottan támogatni szándékos az a nagyváradi tisztviselőnek, mint a vármegye községének. Sokkal többet, mint amennyit a kereskedelmű lecsúszottan bírt. Főleg pedig sokkal ocsóbbat adott. Ez a nagy eredmény elősorban Biharvármegye határozott támogatásának tulajdonítható mértékű annak az ügyben való munkát, melyet *Baranyi András* vármegyei főjegyző, a szövetséget elnöklője és *Tyil János* ügyvezető igazgató a szövetséget ügyeit kezeltek. A szövetséget az első év nehézségei után megerősödve, a legjobb reményekkel indul a második üléstől kezdve.

* Adomány a Napközi Otthonra.

Nógrádi Gyula az ellene indított rógalmazási perben hozott felmentő ítélet alkalmából 50 koronát adományozott a Kath. Nővéde Egyesület számára a Napközi Otthona javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* A gör. keleti tanítóképzők bezárása.

Budapesti tudósítónk jelenti: *Apponyi* rendelése következtében, amelyben a görög katolikus és gör. keleti román tanítóképzők bezárását rendelt el, *Mihályi Viktor* gör. kath. érsek a nagyváradi, szamosújvári és lugosi g. kath. püspököket a jövő héten értekezletre hívta össze, hogy megbeszéljék a közhatalom módját, amellyel a rendelet visszavonásáért fognak küzdeni. Eir szerint *Mangra Vasul* g. bel. metropolita szeptember 8-án az érseki értekezletet hív össze a fenti céllal.

*** A kávéházak a régiiek.** Tudtunk a város közönségével, hogy az országos közéletet hivatali rendelete alapján az addig érvényben volt legmagasabb kávéházak 1917 szeptember 15-ig továbbra is érvényben maradnak. Nagyvárad, 1917 augusztus hó 10-én. *Lukács Odón* polgármester.

*** Gyilkosság Siterben.** A Mahler György siteri uradalmához tartozó erdőben a hó 10-én virradó hajnalon meggyilkolva találtak *Martin Simon* juhászt. A csendőrség a nyomozást szonnal megindította, de az eddig nem vezetett eredményre. A gyilkossággal az uradalomban dolgozó szerb hadifoglyokat gyanúsítják.

*** A városi konyha heti ét apja.**
Tudatom a város közönsségével, hogy a Sárovesky utcai városi konyha heti étlapja a következő: Vasárnap: paradicsomleves, borjúpecsenye, savanyú káposzta, almás béles. Hétfő: husleves, főttus, zöldbabfőzelék, lángos. Kedd: kőménymagleves, vagdalthus, tökkáposzta, tengeri Szardja: savanyuleves, búranypecsenye, karalábifőzelék. Csütörtök: libbenoleves, sült szalonna, káposzta főzelék, lekvaros patkó. Péntek: karalábileves, hurka, olasz káposzta, tejbe dara. Szombat: kőménymagleves, virsli, tökkáposzta, tengeri.

A Közé-utcai városi konyha heti étlapja pedig a következő: vasárnap: libbenoleves, paradicsomos káposzta, borjúhús feltét, sültszalonna. Hétfő: husleves, tökfőzelék, marhahús feltét. Kedd: Kalarábileves, zöldbabfőzelék, vágottus. Szardja: Gersli leves, burgonyafőzelék, vágottus. Csütörtök: Részegleves, sült paprika. Péntek: Burgonyaleves, mákosleves. Szombat: Kőménymagleves, zöldbab főzelék, feldolgozott feltét. Nagyvárád, 1917 aug. 11 éa. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

*** Leestett egy gyermek a fürdő vonatról.** Tegnap, szombaton délután a Váradi utca és a ládagyár közti útvonalon Deczkai Sándor 4 éves kis leánya a haladó fürdővonal lépcsőjéről leestett. Apróbb horzsolásokon kívül semmi baja nem történt. Az utóbbi időben a tulajdoni fürdővonalok lépcsője, kivált vasárnap, igen sok gyermek vegről, fölmászának a kocsi tetőjére. Csoda, hogy eddig nem történt nagyobb baj. Jobban kellene ügyelni arra, hogy a gyermekek ne ugráljanak oly szabadon a kocsi lépcsője.

*** A szeszgyárak fémberendezése.** A kereskedelmiügyi miniszter 64.137-1917. IV. sz. rendeletével a hadiüzem olya fontos fémeknek üzemi berendezésekből való megszerzési lehetőségét előmozdítandó, az iparörvény 42. § a szerint a telep engedélyes üzemeknek két éven át egyfolytában szűntelése esetén való elenyészésükhöz határidőjelel azon ipari eszességgyárakra meghosszabbította, amelyek fémanyagokat hadiüzemre a Fémközpontnak engedélyt át. A rendelkezés értelmében a határidő a háború megállapítandó véghatárnapja után a háború kezdésétől kezdve számított. Errel a kamara kerületében levő ipari eszességgyárakat ezzel értesítjük, hogy, tekintettel a fontos és harsány célra, berendezéseik fémanyagait a Fémközpontnak engedélyt át. Nagyvárád, 1917 augusztus 10. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Schwartz Izidor u. k. elnök. Dr Sarkadi Lajos s. k. titkár.

*** Az Egyesült Bank és Takarékpénztár a Magyar Bank és Kereskedelmi részvénytársaság állított évi közössérségre folytatás áruosztálya részére átvette —** Búvár és szomszéd vármegyék részére — sz ugyan csak Magyar Bank és Kereskedelmi részvénytársaság érdekköréhez tartozó **DIANA** Kereskedelmi részvénytársaság összes közös menyéinek u. m. sósbor zész és m. s egyéb e vállalat által forgalomba kerülő **kozmetikai** cikkeknek főelírásait. Bővebb felvilágosítás és ajánlatat gyógyszerészek, drogeriák, fűszerkereskedők és más e cikkek árusításával foglalkozó cégek részére szívesen áll az Egyesült Bank és Takarékpénztár áruosztálya rendelkezésére.

*** Vidékre** kisebb háznál gazdasági állást kereső gépésznél. Cím: Batory Zoltáné Nagyvárád, Sárovesky u. 23.

*** 140 es cukorka,** csokoládé áru, likőrök, konyak, törköly, salvarium, csipő rumok, borok, gyümölcsök (1/2 kgr. üvegekben) nagyban és kis részben kapható **ASZÓDI MIHÁLY** Kossuth-utca Sas palota.

*** Falura** szerény plebánsra ajánkozik gazdaságszónynak öv. Langyel Sándorné, Kórház utca 57.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-műek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivételben.
HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárban
Nagyvárád.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

* Két iskolásfiu vagy leány teljes ellátást kap Cim a hirdóban.

VIGADO mozgó-színház
Vasárnap, hétfőn
Legyen igazság
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgó-színház
Vasárnap, hétfőn
A kis hercegnő
színmű 3 f. v.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

Az államsegélyek kiosztása.

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy f. évi augusztus 1-től augusztus 31-ig esedékes államsegély kifizetések végett augusztus 13-án hétfőn a töltő laktanyában jelenkezzenek délelőtt 1-1300 ig, délután 5501-től 6800-ig. Augusztus 14-én kedden délelőtt 1301-től 2600-ig, délután 2601-től 2800-ig és 6801-től 7800-ig. Augusztus 15-én szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, 3201-től 3600-ig, 4001-től 4200-ig és 7801-től 7900-ig, délután 3001-től 3200-ig, 3601-től 4000-ig és 7901-től 8500-ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőtt 4201-től 5500-ig, délután 8501-től 9500-ig.

Házipénztár. Augusztus 13-án hétfőn délelőtt 1-200-ig, délután 5501-től 5700-ig. Augusztus 14-én kedden délelőtt 1301-től 1500-ig, délután 2601-től 2800-ig. Augusztus 15-én szerdán délelőtt 7801-től 7400-ig, délután 7901-től 8000-ig. Augusztus 16-án csütörtök délelőtt 4201-től 4400-ig.

Adópénztárnál: Augusztus 13-án, hétfőn délelőtt 201-től 500-ig, délután 5701-től 6000-ig. Augusztus 14-én, kedden délelőtt 1501-től 1800-ig, délután 6801-től 7100-ig. Augusztus 15-én, szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, délután 3001-től 3200-ig. Augusztus 16-án, csütörtökön délelőtt 4401-től 4700-ig, délután 8801-től 8900-ig.

Töltő laktanyai segély pénztárnál: Augusztus 13-án, hétfőn délelőtt 501-től 900-ig, délután 6001-től 6400-ig. Augusztus 14-én, kedden délelőtt 1801-től 2200-ig, délután 7101-től 7500-ig. Augusztus 15-én, szerdán délelőtt 3201-től 3600-ig, délután 3601-től 4000-ig. Augusztus 16-án, csütörtökön délelőtt 4701-től 5200-ig, délután 8901-től 9500-ig. Augusztus 17-én, pénteken délelőtt 9501-től 9808-ig.

Kert-utcai fogyasztási adóhivatali segélypénztár. Augusztus 13-án hétfőn délelőtt 901-től 130-ig, délután 6401-től 6800-ig. Augusztus 14-én kedden délelőtt 2201-től 2600-ig, délután 7501-től 700-ig. Augusztus 15-én szerdán délelőtt 4001-től 4200-ig, délután 8001-től 8500-ig. Augusztus 16-án csütörtökön délelőtt 5201-től 5500-ig délután 8501-től 8800-ig, sorozással ellátott egyéneket fogja fizetni.

Hogy a kifizetés fennakadást ne szenvedjen, minden egyes államsegélyezett tartozik magával havi váltópanasz és azt a kifizetés alkalmával a pénztárnál bevitetni.

Mindazok, akik az államsegély hányvált a fenntebb jelzett sorrendben a kifizetési napokon meg nem jelennek, azok államsegélyeiket csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.
Juricskay Barna,
pénz- és adóügyi tanácsos.

Legújabb táviratok.

Kina hadüzenete.
Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Pekingből a Reuter-ügynökség jelenti: Kina hadüzenete Németországnak mára várható. Ugy hirdik, hogy a hadüzenet a monarchiának is szól.

Kornilov nem lesz katonai diktátor.
Budapest, aug. 11. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Kornilov főparancsnok mellé új hadikabizatot rendeltek ki. Ebből azt következtetik, hogy Keresztsi visszautasította a Kornilov által követt diktatori felhatalmazást.

Igazságszolgáltatás.

Három hazaáruló vagyonát elkobozták. Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti polgári törvényszék ma tárgyalta Zinchen Richard volt fiumai polgármester perét, amelyen kincstár adított ellen a vagyona elkobozása céljából, miután hazaárulási követelt el. A bíróság az ügy érdemében tárgyalást az elnökre halasztotta el. Ugyancsak tegnap tárgyalta Supilo Ferenc, Hinkóczi Hanna és Taplu Mihály hazaárulási ügyét. A bíróság mástól órai tanácskozási után ítéletet hozott, amelynek értelmében mindhármójuk vagyonát elkobozták és a magyar kincstárra ruházták át. Az ítélet megállapítja, hogy államellenes propagandát folytattak és felségártságot követtek el.

SZERKESZTOI POSTA.

Gépiró tanfolyam. Helyben nem tudunk más gépiró tanfolyamot, mint a Bóthy Ödön-utcai Donáth féle tanfolyamot. Valószínűnek tartjuk, hogy ez a tanfolyam most is működik.

Meghívó.

A Tüzifa Fogyasztási Szövetkezet folyó augusztus hó 19-én délután 5 órakor tartja első rendezési közgyűlését Uri utca 5 szám alatti hivatalos helyiségeiben.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az évi mérleg és számadások.
3. Az alapszabályok módosítása.
4. Két igazgatósági hely betöltése.
5. A felügyelő bizottság megválasztása.
6. Előleges iratványok.

A közgyűlésre a Szövetkezet tagjait ezton azzal van szerencsénk meghívni, hogy az évi mérleg és számadások a Szövetkezet Uri-utca 5. szám alatti helyiségében a tagok részére betekintés végett ki van függesztve.

Az igazgatóság.

UKANIA mozgó-színház

Vasárnap
Egyenes úton

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTER.

HETI ÁRJEGYZÉK:

**Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények**

Iszallított olcsó árakban.

PORCELLAN MOZSÁR, ÜTŐVEL	6-
Mély és lapos tányér finom porcellán	70-
Csemegés kis	40-
Tésztástál 6 személyre	3-
Sülttál 6 személyre	3-
Főzelékestál 6 személyre	3-
Salátástál 6 személyre	3-
Levesfazék 6 személyre	4-
Mártásos csésze 6 szem.	1-
Sótartó fogvájós 6 szem.	120-
Vizes kancsó 6 személyre	3-
Vizeskészlet színes finom festéssel	4-
Boroskészlet színes	4-
Söröskészlet színes	4-
Liköröskészlet színes	4-
Befőtteskészlet Cujotály fehér	4-
Majolika cukortartó színes	4-
Ma olika vizeskancsó színes	4-
Feketés gyermek készlet	3-
Kávés gyermek készlet	3-
Majolika állvány színes	6-
Teáskészlet színes aranyozással	10-
Kávészakészlet színes aranyozással	10-
Feketés készlet színes aranyozással	12-
Mosdókészlet színes roccoco	12-
Majolika fali sótartó színes	3-
Majolika fűszertartó nagy	3-
Majolika fűszertartó kicsi	1-
Porcellán fehér teáskanna	2-
Porcellán fehér kávéskanna	2-
Porcellán fehér teáscsésze	80-
Porcellán fehér kávéscsésze	80-
Porcellán fehér gyümölcstányér	30-
Ehédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-árak. Tükrök. Képekretézés. Ablak üvegezés.

Áraink viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszervező: Dr. KRÜGER ALADÁR

Felolvasó szervező: Dr. PAPP KÁROLY

Dr. KRÜGER ALADÁR | Dr. PAPP KÁROLY

Megnyílt az új SZÜCS és SZŐRMEÁRU üzlet

Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktáron tart elsőrendű s örökéltönlégességű, minden e szakba vágó munkélatokat szakszűren ellészít. El fogad átalakításokat és javításokat.

LEICHNER JÓZSEF

külföldön képesített szűcsmester.

Telefon — Telefon

Önkéntes árverés.

A megboldogult Bérczy Imre élesdi volt főszolgabíró hagyatékához tartozó ingóságok és pedig 9 hl fajóbor, több üres hordó és borosüvegek, továbbá kocsik, hintók, szekér és szán hozzávaló szerszámokkal ugy istálló felszerelések, cseléd szoba, mosókonyha és konyha berendezések, több szoba butor és szőnyegek (smyrna és persa) és kisebb dísz és háztartási felszerelési tárgyak augusztus hó 18-án délután 2 órától kezdődőleg megtartandó önkéntes árverésen a főszolgabírói lakásnál a legtöbbet ígérő részére készpénzben eladatni fognak.

Hogy mely tárgyak kerülnek eladás alá Biharvármegye árvaszéki nyilvántartójánál megtudható s e tárgyak Élesden a főszolgabírói lakásnál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1917. augusztus 7.

Verner Kálmán

örököségi elnök
ugyis min. végrendeleti
végrehajló

* Több darab föld a város belterületén tölgyes területtel ellátva. Eladásra Tóthokpénztár r-t. Nagyvárad, Bémer-tér.

Vas és rézágak

afrík és löszörmatracok, amerikai és sodröny-ágybetétek: összehajtós ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r-t-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztálya.

18282—1917 szám.

Hirdetmény!

A m. kir. Honvédelmi Minister ur 15811/ela. 4—1917 számú rendelete alapján felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó azon erdélyi, bukovinai és galicziai menekülteket, akik a katonas, vagy népfelkelési szolgálat alól meghatározott vagy bizonytalan időre felmentést öveznek, hogy a f. évi augusztus hó 16-án, 17-én és 18-án mindenkor délelőt 9—12 óra között Nagyvárad város katonai ügyosztályánál (II. em. 29. sz. szoba) jelentkezzenek.

A jelentkezések felmentésükre vonatkozó, valamint egyéb katonai okmányaikhoz magukkal.

Nagyvárad, 1917 augusztus 11.

Eleméry Ferenc
katonai ügyi tanácsnok.

Erzsébetligeten lévő 4 új földszintes házban egy és kétszobás lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadó.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lévő házszámterelő, vagy INCZE irodában Bémer-tér 3. sz. alatt.

Új férfi és női szabó üzlet nyílt

Nagy Sándor-utca 4. sz. alatt

Értesítem a t. közönséget, hogy 8 óvíg Berlinben a legelső alkalommal szerzett nagy tapasztalattal a berlini H. sz. f. la szabásati oklevéllel hazatértem a nagyvárad közönség kéjelmére egy modern férfi és női szabó üzlet létesítésem. Elvállalok a legutolsó díszszerint férfi és női ruhákat, konytűzőket, kabátokat továbbá átalakítás és javításokat. Levelezőlap meghívásra hához megyek.

Szíves pártfogást kér
Szűcs László
férfi és női szabó.

Tanuló felvétetik!

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re

kiadó.

Értekezni lehet INCZE irodában.

* 10 burorozott utcai szoba

A Zöldfa épület emeletén rövidtér-hatszobás időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 korona, két ágyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. Telefon 14—00.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett a Várkapu utca 4. és 6. számú, a Szent János-utca 30. számú, a Széles-utca 1. számú, mely közvetlen a 3 vashíd szomszédságában van, valamint a Vizvezetők-utca 54. számú ház. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forzalmibanknál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő **Málnaszörp**, **Törley pezsgő**, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhidfő.
Telefonszám 14-55.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánsként 8 K-ért.

Moshovits Mór és fia r.-i.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanulóknak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-i.-nál.

Barátky Gyula
hentes és mészáros.

Nálam marhahus 7 K
60 fill.-ért, maximális
áron alul 60 fillérral
kapható.

Ciengeri-utca 19. szám és Ve-
lence, Gyár-utca 31. szám alatt.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utcza.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

Vizvezeték és mű-
bádogos munkákat
készít, javításokat
jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

IZSAK LIDIA

Elsőrendű
fürdőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház
művészuőnének egye-
dűli fürdőszállítója.
Tisztítókat és által-
ánosokat elvállalnak.
Fürők menték után a
legrövidebb idő alatt
elkészítetnek.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrással, uszítás, nappalfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsk Alajos,
a fürdő bérlője.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
 Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
 Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

4-—, 4-10, 4-40, 4-90,

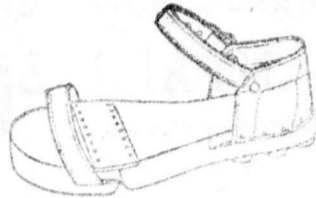
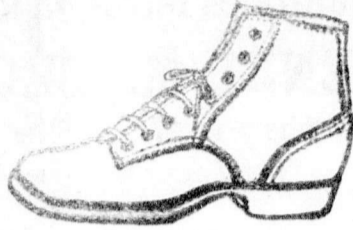
36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lábujszaj oldalszegzés nélkül törvényileg védett megerősítéssel.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmen-
 helyek, intézetek és egyesületek engedélyben
 részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Mindenféle vidéki megrende-
 léseket azonnal szállítunk.
 Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer
 és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb
 anyagokból van összeállítva, mi-
 nőségére és hatásaira nézve felül-
 mulja az összes forgalomban
 levő készítményeket. Kétféle
 minőség van nappali és esteli
 használatra.

1 tégely ára 2 kor, 50 fill.

A mezőtelegdi 96 számú telek-
 könyvi betétben foglalt a piac-
 téren legszebb helyen fekvő több
 szobából álló 77. sz. a. ház, udvar,
gazdasági udvar
 és megfelelő gazdasági épületek
 és a hozzátartozó kert azonnal

eladó.

Ertekezhetni: Dr. Kiss Döme
 nagyváradai ügyvéd irodájában.

Merza Kálmán

nyerges és szíjgyártó Nagyvárad,
 Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szíjzat, ko-
 csizó és igás szerszámok, kocsi-
 állás, lábvédők és szerszámak-
 kok raktára.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás
 és sömör, továbbá izzadó, fényes,
 zsíros (miteres) atkás arcra na-
 ponta, ahányszor szükséges, gya-
 potra öntött folyadékkal meg-
 töröljük. Az arc rögtön csodás
 szép lesz, mintha valami mesés
 lehellet finomságu harmattal
 volna bevonva. Az atkák pár
 nap alatt elmúlnak. Teljesen ár-
 talmatlan készítmény. Óvakod-
 junk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
 gyógyszer-tárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
 (Városháza mellett.)

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
 árban kaphatók. Telefon rendelésre
 izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak.
 Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
 berendezéseket. Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
 hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.